

Niekoľko poznámok k chystanému, trúfalo formulovanému, pastierskemu listu bp. M. Chovanca pre veriacich

Anna Kulanová

2. decembra 2023 ✝ **Cirkev** ✝ **Komentár**

S určitým predstihom sa k nám dostal pastiersky list banskobystrického biskupa Mons. Mariána Chovanca, ktorý má byť čítaný v jeho diecéze na prvú adventnú nedeľu. Nepotešil ma. Bola by som šťastná, ak by biskup Chovanec svoj list medzitým modifikoval a pozmenil, pretože jeho znenie, tak ako sme ho obdržali je zavádzajúce, pokiaľ sa týka jeho témy, ba až trúfale.

Pre potvrdenie našich slov prikladáme celé znenie pastierskeho listu bp. Chovanca určeného pre čítanie veriacim v prvú adventnú nedeľu 3. decembra 2023:

Pastiersky list Banskobystrickej diecézy – Prvá adventná nedeľa 2023

Drahí bratia a sestry!

Dnešnou nedeľou začíname Adventné obdobie. Advent má vždy charakter prípravy na príchod Božieho Syna – Ježiša Krista k nám, na túto zem.

V tomto liste vám chceme povedať o príprave, ako správne a s duchovným úžitkom prijímať Eucharistiu. Vieme, že viacerí veriaci sa znepokojili, že už aj na Slovensku je možné prijímať Eucharistiu do rúk (tak ako je to vo väčšine krajín sveta). Aj keď je táto možnosť prijímania dobrovoľná a každý prijímajúci má slobodu rozhodnúť sa, akým spôsobom chce prijímať, stretávame sa s ľuďmi, ktorí prijímanie do rúk úplne odmietajú. A to nielen vo vzťahu k sebe, ale aj k druhým. Usilujú sa tento spôsob prijímania celkom zamedziť. Dokonca tvrdia, že ide o zniesvanie Eucharistie, ba že sám diabol má radosť z prijímania Eucharistie do rúk.

Ako dobre vieme, prijímanie do rúk nie je nové. V Cirkvi bolo bežné od začiatku, viac ako tisíc rokov. Okrem iných svätcov aj svätý Ján Zlatoústý v homílii píše: „Povedzte mi, či by ste sa rozhodli pristúpiť k obetiam s neumytými rukami? Myslim, že nie. Ale radšej by ste si zvolili, že vôbec neprídete, ako by ste mali prísť [na prijatie Eucharistie] so špinavými rukami. A potom, keď sa takí svedomiti v tejto malíckosti, prichádzate so zašpinenou dušou, a tak sa odvádzite dotýkať sa jej? A pritom ruky ju držia len chvíľu, ale do duše vsaňuje celkom!“ (Tretia homília na List Efezanom). Pravdou je, že v priebehu druhého kresťanského tisícročia sa zadržovalo prijímanie do úst. Avšak návrat k prvej možnosti prijímania nie je nelegitímny. Stovky miliónov katolíkov prijímajú nášho Pána po celý svoj život len do rúk. Tvrdiť, že daný spôsob je zlý, či zniesavujúci, je veľkou opovržlivosťou voči minulosti, aj voči týmto našim bratom a sestrám po celom svete v súčasnosti. A povedzme to priamo: môže to byť istý prejav pýchy a nezriadeného pocitu duchovnej nadradenosti voči ostatným. Veď jednoduché zamyslenie každému ukazuje, že ľudské ruky nie sú menej hodné Eucharistie, než je ľudský jazyk!

Kristus Pán, ktorý nás miluje tak nesmierne, že sa nám dal za pokrm, šiel oveľa ďalej, než len k tomu, aby nám dovolil dotknúť sa ho. On nám umožňuje jesť eucharistický chlieb: áno, Boží Syn sa nám dal za pokrm a my ho jeme a pijeme v Eucharistii! On sa v našich telách stáva potravou, so všetkými dôsledkami, ktoré z toho vyplývajú! Až takto ďaleko a nepochopiteľne, zašiel Pán v prejave svojej lásky voči nám. Z akého dôvodu by teda práve hnať – ruka, ako jeden z ľudských zmyslov, mal byť vylúčený z tejto nesmiernej skúsenosti úplného sebadarovania nášho Pána?

Pravdaje, existuje dôvod, ktorý v tejto súvislosti chápeme: je to naša úcta k Eucharistii. Keby sme túto úctu stratili, keby sme brali sväté prijímanie ako „oplátku“, to by sme sa vážne previnili. Svätý Ján Zlatoústý však jasne hovorí: neprijímať so zašpinenou dušou! Áno, toto je najdôležitejšie vo vzťahu k Eucharistii – vnútorná dispozícia srdca, teda čistá duša bez ťažkého ľutovania. O toto najdôležitejšie sa musíme usilovať. Eucharistiu nesmieme prijímať bez stavu posväcujúcej milosti a bez predchádzajúcej duchovnej prípravy (patríšnou modlitbou a eucharistickým pôstom).

Úloha vysluhovačov Eucharistie – kňazov, diakonov, rozdávatelov – je veľmi dôležitá. Neinavne musia ohlasovať, že neprijímať hocijaký chlieb a hocijaké víno, ale Telo a Krv nášho Pána Ježiša Krista. A práve preto sme všetci povinní pripraviť sa a vziať Pánovi náležitú úctu v okamihu prijímania, či prijímanie na jazyk (niektorí prijímajúci leďva pootvoria ústa), alebo prijímanie do rúk.

Je potrebné, aby prijímajúci keď ide prijímať, dal jasne najavo, ako mieni prijímať. Ak do úst, tak s ústami primerane otvorenými – s jazyk na spodnej pere, tak, aby do nich rozdávatel mohol Eucharistiu vložiť. Ak do rúk, tak s rukami zdvihnutými do výšky hrude –

Obr.1 (1. strana listu)

srdca, s jednou rukou položenou na druhej, vytvárajúc tak pre Pána akoby „trón“, dôstojné miesto, kam rozdávať milé sväté prijímanie položiť. Nie na poslednú chvíľu, ale vopred treba rozdávať dať najavo, ako chceme prijímať. Potom, ak prijímame na ruku, treba hneď, pred rozdávaním, aby to aspoň periferie videl, vložiť Eucharistiu do svojich úst. Nesmie sa odísť preč s Eucharistiou v rukách.

Druhá záležitosť, drahí bratia a sestry, ku ktorej sa treba vyjadriť, je prijímanie na kolenách. Ono totiž môže byť prejavom úcty k Eucharistii, ale môže byť aj prejavom svojvôle, či dokonca neposlušnosti. Faktom je, že každé gesto v liturgii má svoje pravidlá. A kto chce správne prejavovať opravdivú úctu, ten tieto pravidlá rešpektuje.

Náš sprievod na sväté prijímanie je prejavom putujúcej Cirkvi, teda spoločenstva tých, ktorí uverili v Krista a sú na ceste do nebeského Jeruzalema. Vždy, keď ľuďme uličkou kostola, aby sme prijali jeho Telo a Krv, pripájame sa k nespočítaným zástupom všetkých pokrstných, ktorí tu boli pred nami, k našim blízkym, k vyhláseným i nevyhláseným svätým v priebehu vekov, ktorí vo svojom čase tvorili súčasť tohto obrovského prúdu veriacich.

Sprievod na sväté prijímanie je v tomto duchu činnosťou Kristovho Tela spájajúceho mnoho ľudí. Kristovo Telo je teda zároveň znakom aj prameňom ich jednoty. Je potrebné, aby sme v rozhodujúcich okamihoch dokázali prejavovať jednotu i poslušnosť, a nerobili si každý to, čo chce. Smernice *Rímskeho misála* hovoria jasne. Ak konferencia biskupov rozhodne o prijímaní postojáčky, má určiť aj prejav úcty, ktorú veriaci vzdajú pred tým, ako ku svätému prijímaniu prísť. V niektorých krajinách je týmto prejavom úklon hlavy tesne pred svätým prijímaním. Na Slovensku však máme, na rozdiel od iných krajín, spoločné pokľaknutie navyše. Všetci veriaci si kľakajú pred svätým prijímaním na výzvu „Hľa, Baránok Boží!“ V iných krajinách sa to nerobí. Keď teda máme na Slovensku tento biskupmi určený spoločný prejav úcty, nie je na mieste, aby sme si k nemu svojvoľne pridávali ešte ďalší – teda kľkanie v okamihu svätého prijímania.

Ak niekto predsa len chce sväté prijímanie prijať po kľaciačky, aj v tomto smere existuje jednoznačné usmernenie *Rímskeho misála*. Taký veriaci má prísť až na záver, potom, ako už všetci ostatní Eucharistiu prijali. Nemá narušovať zhromaždenie prijímajúcich, ktorí prijímajú postojáčky, ale má sa zaradiť na koniec. Predídze sa tak komplikáciám a nejakým znakom medzi veriacimi.

S pastierskou láskou vám, drahí veriaci, píšeme tieto slová, hoci si uvedomujeme, že nie všetci budú s nimi spokojní. Pravá láska („Boh je Láska“) však neexistuje bez poriadku a pravidiel. A pravidlá, o ktorých rozhodujú biskupi, nesmerujú k tomu, aby niekoho ukracovali o zbožnosť, ale práve naopak, aby čo najviac zbližovali od svojvôle podporovali.

Prosíme vás, drahí bratia a sestry, aby ste aj tento pastiersky list prijali v tomto duchu: veľmi nám záleží na úcte k Eucharistii. Zároveň chceme dbať o to, aby sa v našich spoločenstvách dodržiavali pravidlá, ktoré boli dohodnuté na základe starostlivého zvažovania: aby sa nepresadzoval individualizmus, ale vzájomná snaha o čo najlepšie uctievanie Pána a o jeho najzbožnejšie prijímanie, nielen čo sa týka jednotlivcov, ale aj v spoločenstve so všetkými ostatnými. Prosíme vás, takto pripravme tú najkrajšiu cestu Pánovi!

Vyprosujeme vám hojnosť Božích milostí a štedré ovocie úcty k Eucharistii.

Zo srdca vás žehná váš biskup

Mons. Marián Chovanec

Prosíme a žiadame, aby sa tento pastiersky list čítal vo všetkých farnostiach a kostoloch BB diecézy na Prvú adventnú nedeľu, dňa 3.12.2023 namiesto homílie.

Obr. 2 (2. strana listu)

Bp. Chovanec v tomto pastierskom liste, ktorý sa týka výnimočnej formy svätého prijímania – na ruku, uvádza o niektorých veriacich s odsudkom: „*Usilujú sa tento spôsob prijímania celkom zamedziť. Dokonca tvrdia, že... sám diabol má radosť z prijímania Eucharistie do rúk.*“

Je to však len premrštený názor zopár veriacich?

Cirkev katolícka je všeobecná, jej biskupi sú rovnocennými nástupcami apoštolov po celom svete a tak možno uviesť príklad iného biskupa, Athanasia Schneidera z Astany: „*Prijímanie na ruku musíme zastaviť. Je to priama rana do srdca Cirkvi. Je to banalizácia a trivializácia Tela Kristovho..., keď ho podávajú ako cukríky. Minimalistická forma poukazuje na smutný stav Cirkvi. Prijímanie na ruku je najväčšia rana Cirkvi v súčasnosti!*“ A ešte: „*Kým nebude prijímanie na ruku zakázané a Cirkev nezačne pred Pánom kľáčať, obnova Cirkvi nenastane.*“

<https://christianitas.sk/biskup-schneider-musime-zastavit-prijimanie-na-ruku/>

<https://christianitas.sk/biskup-schneider-prijimanie-na-ruku-je-jednym-z-najhorsich-prejavov-zla-v-cirkvi/>

<https://christianitas.sk/biskup-schneider-v-trnave-prijimanie-na-ruku-je-najvacsia-rana-cirkvi-sucasnosti/>

<https://christianitas.sk/biskup-schneider-sa-prihovara-slovakom-ctite-si-eucharistiu/>

Jeho Excelencia Mons. Marián Chovanec vo svojom liste ďalej píše: „*Druhá záležitosť, drahí bratia a sestry, ku ktorej sa treba vyjadriť, je prijímanie na kolenách. Ono totiž môže byť prejavom úcty k Eucharistii, ale môže byť aj prejavom svojvôle či dokonca neposlušnosti.*“

Porovnajme si toto kontroverzné vyučovanie s tým, čo napísala Jeho Eminencia kardinál Robert Sarah. Ten v predslove knihy Frederica Bortoliho *La distribuzione della comunione sulla mano* vyzýva katolíkov, aby sa vrátili k prijímaniu Eucharistie na jazyk a pokľaciačky. Píše, že k najzákernejším útokom diavla patria snahy uhasiť vieru v Eucharistiu, zasieváním chýb, omylov a presadzovaním nevhodných spôsobov svätého

prijímania. Kardinál Sarah zdôrazňuje, že je potrebné vrátiť sa k prijímaniu Eucharistie do úst a na kolenách, pretože táto prax vychádza z dlhoročnej tradície Cirkvi.

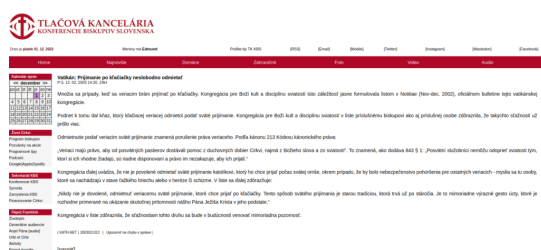
Podľa kardinála Saraha je dehonestujúce aj to, ak veriaci prijímajú Eucharistiu do rúk a postojacky podobne ako obyčajné jedlo na ulici. V súlade s jeho pastoračiou by sme mali Eucharistiu prijímať ako deti a s úctou a pokorou. A nakoniec ďalšie slová kardinála Saraha: kňazi nemôžu prekračovať svoje právomoci a odmietať podať Eucharistiu tým, ktorí si želajú prijímať Eucharistiu pokľaciačky a do úst.

Otázka preto znie, ak bp. Chovanec považuje pokľaknutie za možný prejav neposlušnosti, tak neposlušnosti voči komu? Kto zakázal kľačať pred Pánom?

Opak je pravdou. Kongregácia pre Boží kult a disciplínu sviatostí v roku 2002 jasne povedala, že veriaci majú právo prijímať na kolenách a do úst, pretože ide o základnú riadnu formu prijímania a nikto, ani biskup nemôže na toto právo veriaceho siahnuť. Čo je najbizarnejšie: informácia o tomto práve a zákaz jeho porušovania, ktoré odporuje *Kánonickému právu* sa stále nachádza na stránkach TK KBS:

<https://www.tkkbs.sk/view.php?cislocianku=2003021313&fbclid=IwAR0RbsKjOai07S2Z7O6f9O90qdOV4LTIN7WsUjuDZa9Dz4IX-laBmiYBBBo>

resp:

Snímka obrazovky zo stránky TK KBS zachytávajúca obsah vyššie uvedeného odkazu

Tam sa jasne píše:

„Nikdy nie je dovolené odmietnuť veriacemu sväté prijímanie, ktoré chce prijať po kľaciačky. Tento spôsob svätého prijímania je starou tradíciou, ktorá trvá už po stáročia. Je to mimoriadne výrazné gesto úcty, ktoré je rozhodne primerané na ukázanie skutočnej prítomnosti nášho Pána Ježiša Krista v jeho podstate.“

A kto vlastne určí, že pokľaknutie nie je prejavom úcty, ale naopak pýchy? Akým právom sa tu navodzuje táto atmosféra trúfalého posudzovania takto konajúcich ľudí a prisudzovanie im úmyslov neposlušnosti?

A slová bp. Chovanca pokračujú: *„Ak niekto predsa len chce sväté prijímanie prijať po kľaciačky, aj v tomto smere existuje jednoznačné usmernenie Rímskeho misála. Taký veriaci má prísť až na záver, potom, ako už všetci ostatní Eucharistiu prijali. Nemá sa narúšať zhromaždenie prijímajúcich, ktorí prijímajú postojacky, ale má sa zaradiť na koniec.“*

Je mi ľúto, Vaša Excelencia, že Vás tento prirodzený prejav úcty „vyrušuje“. A dokonca píšete, že „Všetci veriaci si kľakajú pred svätým prijímaním na výzvu „Hľa, Baránok Boží! ... Keďže teda máme na Slovensku biskupmi určený spoločný prejav úcty, nie je na mieste, aby sme si k nemu svojvoľne pridávali ešte ďalší – teda kľakanie v okamihu svätého prijímania.“

Zareagujem na Vaše pastoračné, výchovné slová, ktorými vyjadrujete, že ďalší prejav úcty „*nie je na mieste*“ úryvkom z *Redemptionis Sacramentum*, teda pápežskej inštrukcie o podávaní sv. prijímania: citujem bod 183:

„Nech sa všetci zo všetkých síl osobitným spôsobom usilujú o to, aby najsvätejšia sviatosť Eucharistie bola chránená pred každým zneuctením a omylom a aby každá svojvoľnosť bola od základu napravená. To je najzávažnejšia úloha pre všetkých a pre každého a všetci, bez akéhokoľvek uprednostňovania osôb, sú viazaní povinnosťou túto úlohu plniť.“

Starajte sa teda drahý otec biskup viac o to, aby Eucharistia nebola znevažovaná, ako o to, či jej veriaci prejavujú podľa Vášho súkromného názoru prehnanú úctu. Vieme, že pre satanistov sa týmto spôsobom prijímania (na ruku) uľahčuje odnášanie suchých hostií. Vieme, že ľudia si ich dokonca berú domov, vieme o prípadoch neopatrnej manipulácie a nechcené upadnutia nie sú zriedkavé. A hlavne vieme, že vôbec nejde o to, či ruky, či jazyk sú čistejšie, ako o tom zavádzajúco píšete v liste, ale o to, že veriaci pri manipulácii s hostiou zafažuje svoje svedomie prípadným znesvätením pri upadnutí čiastočiek Eucharistie, čomu by paténa, po stáročia používaná pri prijímaní do úst, zabránila. Každý kňaz má skúsenosť, že mu na paténe po sv. prijímaní zostávali čiastočky. Kde končia teraz, ak nie na paténe?

Ide však len o svedomie veriacich? Po takejto pastorácii – nebudete na tom mať aj Vy svoj podiel? Veď predsa nie každý purifikuje svoje ruky jazykom po sv. prijímaní.

A pritom znesvätenie hrozí aj tým, že rozdávaním na ruku neporovnateľne viac padajú hostie na zem, a tiež je možné ich ľahšie odnieť a zneuctiť. A preto nemôže byť rovnako dôstojné podávanie Eucharistie na ruku, či do úst.

Slová bp. Schneidera: „*V roku 2005 som napísal list pápežovi Benediktorovi XVI., v ktorom som ho prosil, aby prestal podávať sv. prijímanie do rúk a namiesto toho dával sv. prijímanie do úst a pokľaciačky. Pápež mi odpovedal, že moje argumenty sú presvedčivé. Potom, počínajúc sviatkom Božieho Tela až do konca svojho pontifikátu, pápež Benedikt XVI. podával sväté prijímanie výlučne takýmto spôsobom: veriaci kľáčali na kľakadle a prijímali Telo Krista priamo do úst.*“

Biskup A. Schneider podáva sv. prijímanie do úst kľáčiacim veriacim počas ním celebrovanej tradičnej lat. sv. omše (Viedeň, august 2023), dobre je tiež vidieť prítomnosť patény, brániacej spadnutiu čiastočiek Eucharistie na zem a tým aj ich zneucteniu, ktorá sa z našich kostolov záhadne vytratila...

Sám Benedikt XVI. vysvetľuje tento spôsob sv. prijímania nasledovne: „*Rozhodnutím, aby sa Eucharistia prijímala na kolenách a do úst, chcel som zdôrazniť znamenie hlbokkej úcty a zvýrazniť výkričníkom, že ide o skutočnú osobnú prítomnosť: ide tu o niečo mimoriadne! Je tu On a pred Ním vždy padáme na kolena.*“ (Benedikt XVI., Svetlo sveta)

Zakončím slovami pochádzajúcimi od kardinála Saraha, ktorý píše, že tí kňazi, ktorí „*obmedzili právo veriacich*“, tým, že boli „*reštriktívnejší*“ ako štátne normy a veriacim odmietali dávať prijímanie do úst, by mohli uskutočniť sebareflexiu a uvedomiť si, že forma sv. prijímania nemôže byť výsledkom pocitu či ideologickej orientácie kňaza.

A ešte posledné myšlienky ako nádej, že ešte dôjde k zrevidovaniu Vášho listu a nakoniec neuvediete maličkých do zmätku: v knihe Cataliny Rivasovej s názvom *Kristovo utrpenie*, ktorej imprimatur udelil Mons. René Fernández Apaza, arcibiskup Cochabamby v Bolívii 2. apríla 1998, sa píše: „*Ani desať, ani dvadsať katov netrýzni moje Telo tak, ako množstvo rúk, ktoré zraňuje moje Telo, keď je prijímaná Eucharistiu do rúk.*“

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/niekoľko-poznamok-k-chystanemu-trufalo-formulovanemu-pastierskemu-listu-bp-m-chovanca-pre-veriacich/>